

Kvalitetsarbete samt vissa resultat i den kommunala grundskolan 2019

Uppdrag och förutsättningar

Enligt skollagen ska varje huvudman systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Staden har beslutat att detta krav på ett dokumenterat kvalitetsarbete ska redovisas i form av en bilaga till verksamhetsberättelsen.

I denna bilaga presenteras en kortfattad resultatanalys för stadens egna grundskolor samt underlag och arbetsformer för det systematiska kvalitetsarbetet. För att ta del av mer utvecklade presentationer hänvisas till verksamhetsberättelsen 2019 (huvudtext) och till verksamhetsplanen 2020.

Grundskoleavdelningen ansvarar för drift och utveckling av stadens verksamhet i egen regi inom förskoleklass, grundskola, grundsärskola, fritidshem och fritidsklubb.

Höstterminen 2019 gick cirka 78 000 elever i stadens grundskolor i egen regi. Antalet elever i de kommunala grundskolorna har ökat med cirka 2 000 elever jämfört med föregående år. Elevantalet har haft en jämn ökning de senaste tre åren med cirka 2 000 elever per år.

Ungefär 8 800 elever gick i förskoleklass, en ökning med cirka 230 elever i förhållande till förra året. I fritidshemmen (förskoleklass till och med årskurs 3) gick cirka 34 000 elever, en ökning med drygt 500 elever i jämförelse med 2018. I den öppna fritidsverksamheten för elever i årskurs 4-6 fanns cirka 11 000 elever, en ökning med drygt 200 elever.

I den kommunala grundsärskolan var cirka 800 elever mottagna, en ökning med ungefär 60 elever i jämförelse med föregående år.

Kvalitetsarbetets underlag och källor

För att kunna uttala sig om verksamhetens måluppfyllelse behövs olika former av underlag och källor. Underlagen består av olika kvantitativa uppgifter hämtade från stadens egna elevdatabaser och Skolverkets statistik kring måluppfyllelse på skolnivå. Detta är exempelvis uppgifter om behörighet, meritvärden, betyg och resultat på nationella prov.

Utöver dessa mer hårda data utgör enkäter till elever och vårdnadshavare en viktig mätare på elevers och vårdnadshavares uppfattningar om skolornas arbetsklimat, arbetssätt med mera.

Ovanstående sammanställningar utgör i sin tur de viktigaste underlagen för skolornas interna kvalitets- och utvecklingsarbete och där uppföljningar och analyser har presenterats i ILS-webben i form av tertialrapporter och verksamhetsberättelser.

Inför tertialrapport 2 (T2) görs en första analys av resultatutvecklingen. Denna analys tillsammans med skolornas datasammanställningar och resultatanalyser på skolnivå utgör huvudunderlaget för de resultatdialoger som förs mellan grundskolechef och respektive skolas ledningsgrupp. De genomförda resultatdialogerna har i sin tur gemensamt följts upp av grundskolans ledning och ger ett samlat underlag för analys och fortsatt arbete.

Merparten skolor genomför numera egna resultatdialoger på sin skola mellan skolledning och arbetslag eller enskilda lärare. Skolornas resultatdialoger utvecklas över tid och innehållet, formerna och strukturen justeras allteftersom för att de ska bli så givande som möjligt.

Övergripande bild av måluppfyllelse

Sammanfattande resultat

Betygsresultaten i årskurs 9 har ökat jämfört med 2018. Andelen elever som är godkända i samtliga ämnen och det genomsnittliga meritvärdet har tydligt ökat, medan andelen behöriga till yrkesprogram har ökat marginellt. För betygsmåtten andelen elever som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen och det genomsnittliga meritvärdet rör det sig om historiskt sett höga siffror, vilket också var fallet 2017 och 2018. Andelen behöriga till yrkesprogram är den högsta sedan 2013.

Resultaten exklusive nyanlända elever har minskat något i år och har en svag negativ trend. Det rör sig dock inte om några större förändringar.

Resultatspridningen mellan skolor i årskurs 9 utifrån elevernas socioekonomiska förutsättningar är fortsatt stor. Under 2017 och 2018 minskade spridningen rejält, men i år har den ökat något för behörigheten till yrkesprogram. En anledning till de kraftigt minskade skillnaderna 2017 och 2018 är att fördelningen av nyanlända elever på skolor förändrats, genom att skolor med gynnsamma socioekonomiska förutsättningar (vilka vanligtvis också har högre resultat) tog emot en större andel nyanlända än tidigare.

Sedan tidigare har det över en dryg tioårsperiod funnits en kontinuerlig ökning av skillnaderna i behörighet till yrkesprogram mellan skolor med höga och låga resultat. Här minskade skillnaderna 2017 och 2018, men även här har skillnaderna ökat något igen i år.

I årskurs 9 har flickor högre resultat jämfört med pojkar för det genomsnittliga meritvärdet och andelen elever som har minst godkänt i samtliga ämnen. I år finns en mycket liten skillnad mellan flickor och pojkar i behörighet till yrkesprogram. Sammantaget har skillnaderna mellan flickors och pojkars resultat inte varit så liten sedan 2011, då det nuvarande betygssystemet infördes. Dock är skillnaden i det genomsnittliga meritvärdet fortsatt stor till flickornas fördel.

Vårterminen 2019 var 83 stockholmselever i årskurs 9 mottagna i grundsärskolan. Av dessa läste 24 elever enligt grundsärskolans ämnesområden. Det innebär att 59 elever läste ämnen. Totalt valde 52 av dessa 59 elever att ta ut betyg. Antalet betyg i de olika ämnena varierar mellan 43 och 46 förutom i ämnena modersmål där 9 elever fick betyg och svenska som andraspråk där 10 elever fick betyg. Att totalt antal satta betyg inte stämmer överens med antalet elever som valde att ta ut betyg (52) beror på att eleven inte har klarat kunskapskraven i

ämnet eller har läst en kombination av ämnen och ämnesområden eller en kombination av grundsärskolans och grundskolans ämnen. I jämförelse med senaste mätningen 2017 har andelen högre betyg, från C och uppåt, ökat i de flesta ämnena. 2018 var det inte möjligt att få ut betygsstatistiken för grundsärskolans elever i Skolplattformens nya system.

Analys

Det är glädjande att kunna konstatera en positiv resultatutveckling för grundskolans elever i årskurs 9. Även förra året uppvisades resultatförbättringar. Samtidigt finns en stor spridning i resultat mellan olika grupperingar av skolor och den segregering utifrån socioekonomiska faktorer som tidigare har noterats kvarstår. Detta gäller både årskurs 9 och årskurs 6. Andelen behöriga till gymnasiet, om man räknar exklusive nyanlända elever, uppvisar en svagt negativ trend. Likaså noteras en nedåtgående trend i resultaten i årskurs 6, med undantag av meritvärdet.

För årskurs 9 har skillnader i skolornas resultat ökat när det gäller behörigheten till yrkesprogram utifrån elevers socioekonomiska förutsättningar. Samtidigt ökar meritvärdet för alla indelningar i grupperingar av skolorna utifrån socioekonomiska förutsättningar, och i vissa fall är ökningen ganska betydande. Detta som i sig är positivt innebär dock att de elever som presterar bra presterar ännu bättre på betygsskalan medan andelen elever som inte uppnår kraven för ett nationellt gymnasieprogram ökar i skolor med höga socioekonomiska index.

Det finns skillnader i pojkars och flickors betygsresultat men skillnaderna har inte varit så små sedan 2011. Även här visar resultatanalysen att den socioekonomiska faktorn har betydligt större påverkan på resultaten än den könsmissiga faktorn. Skillnaden är avsevärt större om man jämför flickor och pojkar i kvartil 1 med flickor och pojkar i kvartil 4, med en skillnad på runt 60 meritpoäng för både flickor och pojkar, än den könsmissiga resultatskillnaden inom samma kvartil.

När det gäller behörighet till gymnasiet är Järva det område i staden som i störst utsträckning har försämrat sina resultat. Ett intensifierat arbete har under året gjorts för skolor på Järvafältet. Flera skolor har påbörjat ett aktivt samarbete med Skolverket kallat "Samverkan för bästa skola". Detta är en treårig satsning för att stödja skolor och förskolor med låga kunskapsresultat som har särskilt svåra förutsättningar att förbättra elevernas resultat på egen hand. Skolverkets uppdrag är att genom riktade insatser stärka förskolan, skolan och huvudmannen (kommunen eller skolans styrelse om det är en fristående skola) i arbetet med att planera, följa upp och utveckla utbildningen efter deras unika mål och behov. Regionala särskilda undervisningsgrupper har också etablerats på Järva. En förhållandevis stor del av statsbidraget för stärkt likvärdighet har riktats till skolor på Järvafältet för att användas för lokala insatser. Tidigare har förvaltningen genom en ökad fördelning av nyanlända elever mellan olika områden och skolor kunnat påverka resultatskillnaderna. Att åstadkomma mer heterogena elevsammansättningar på skolorna är fortsatt angeläget.

På aggregerad nivå konstateras förbättrade resultat. Förvaltningen bedömer att en bidragande orsak till de uppnådda resultaten är arbetet med att förstärka och utveckla det systematiska kvalitetsarbetet. Att systematiskt arbeta för att förbättra kvaliteten i verksamheten har haft ett långsiktigt fokus, har omfattat olika insatser och lett till utveckling, både på skolnivå och på förvaltningsnivå. Förvaltningen bedömer även att arbetet med de prioriterade områdena -

elevhälsa, mottagande och undervisning av nyanlända elever, kvaliteten i fritidshemmet, samt digitalisering som ett verktyg för att utveckla lärandet – på sikt kommer att ge resultat vilket även nämns ovan. Med anledning av den beskrivna resultatutvecklingen är förvaltningens utgångspunkt att fortsätta att arbeta långsiktigt från tidigare prioriteringar och fortsätta att överväga olika strategier för ökad likvärdighet.

Det finns omständigheter att förhålla sig till för att dra eventuella slutsatser från årets resultat och jämföra med tidigare årens resultat. Självfallet är resultaten alltid intressanta utan någon uppdelning eftersom de visar på elevernas möjlighet att ta sig vidare i utbildningssystemet. En resultatförbättring är ur detta perspektiv bra eftersom det ger fler elever behörighet till de nationella programmen, vilket normalt ger dem bättre förutsättningar än om de hade behövt börja på introduktionsprogram i gymnasieskolan.

För att förstå utbildningens kvalitet är resultatutvecklingen över tid mest givande och här behöver främst två saker beaktas. För det första om måttet (betygen) som används är ett bra sätt att mäta elevernas kunskapsnivåer och om det är konsistent över tid.

Det finns problem med betygen som mått för elevernas kunskapsnivåer och betygssättningen kan variera mellan enskilda lärare och i vissa fall skolor, men på aggregerad nivå finns det inte någon större anledning att ifrågasätta betygen som ett robust mått på elevernas kunskapsnivåer. En annan sak att beakta är om det finns förändringar över tid när det gäller den elevgrupp som mäts. Framförallt 2016 men även 2017 var antalet till Sverige nyanlända elever betydligt högre än normalt. Därtill ska läggas att de flesta av de nyanlända eleverna i årskurs 9 var pojkar. Elever som är nyanlända till Sverige har svårt att nå kunskapsmålen under sina första år i svensk skola, då de allra flesta inte har några kunskaper i svenska när de kommer till Sverige. Därför är 2016 och 2017 inte särskilt bra jämförelseår när man ska koppla resultaten till kvalitet. Ett sätt att komma runt problematiken är att också väga in resultatsiffrorna exklusive nyanlända elever.

När det gäller grundskolans resultat gällande betyg i årskurs 9 skiljer sig elevernas kognitiva förutsättningar mycket åt vilket gör att det är problematiskt att kunna dra långtgående slutsatser utifrån resultaten och göra jämförelser över tid. Vid årets resultatdialoger har det visat sig att elevernas kunskapsutveckling på individnivå oavsett om eleven läser grundskolans ämnen eller ämnesområden generellt visar på en progression. Dock kan förvaltningen konstatera att betygssättning och bedömning är ett utvecklingsområde där ett arbete pågår för att utveckla den så kallade mira-modellen främst när det gäller uppföljning av kunskapsutvecklingen hos elever som läser grundskolans ämnen.

Metodankmärkning

Om inget annat anges är betygssiffrorna för årskurs 9 hämtade från Skolverket. Siffrorna för de nationella proven och årskurs 6 kommer från utbildningsförvaltningen för samtliga år.

Betygsresultat årskurs 9

Det finns tre övergripande resultatmått i grundskolans årskurs 9: andel behöriga till yrkesprogram (den lägsta behörigheten till gymnasieskolan)¹, genomsnittligt meritvärde² och andel som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen³. I tabellen nedan redovisas resultaten sedan 2013. Det ska påpekas att vid en jämförelse över tid så sticker resultaten för 2016 (främst) och 2017 ut som klart negativa. Som nämndes ovan var antalet nyinvandrade elever ovanligt högt dessa två år.

Tabell 1: Betygsresultat totalt 2013–2019, årskurs 9, årsvärde, inom parentes riksgenomsnittet.

Betygsmått	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Andel behöriga till yrkesprogram (%)	87,4 (87,6)	85,7 (86,9)	85,3 (85,6)	82,4 (83,1)	84,7 (82,5)	86,9 (84,4)	87,4 (84,3)
Andel som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen (%)	75,2 (77,0)	77,0 (77,4)	77,9 (75,3)	74,4 (71,9)	78,4 (74,1)	79,2 (75,6)	80,5 (75,5)
Genomsnittligt meritvärde (17 ämnen)		233,7	239,8 (224,7)	239,4 (224,1)	241,8 (223,5)	245,7 (228,7)	250 (229,8)

Andelen elever behöriga till yrkesprogram har ökat marginellt jämfört med förra året och är fortsatt på en hög nivå historiskt sett (se figur 1 nedan). Andelen elever som nått kunskapsmålen i samtliga ämnen har ökat sedan förra året och den långsiktiga trenden är klart positiv. Även det genomsnittliga meritvärdet har ökat jämfört med 2018 och här finns en tydlig positiv trend under hela perioden. Båda de två sistnämnda resultatmåtten ligger på den högsta nivån historiskt sett. Man kan även notera att Stockholms stad för samtliga resultatmått sedan 2017 legat klart över riksgenomsnittet.

Hur ser då siffrorna ut exklusive nyanlända elever och elever med okänd bakgrund? Nyanlända elever definieras som elever som varit mindre än 4 år i svensk skola och elever med okänd bakgrund är vanligen elever som är nyanlända och som har tillfälliga personnummer. Det ska påpekas att det inte finns några jämförbara siffror längre tillbaka än 2015.

Tabell 2: Betygsresultat totalt, 2015 – 2019, exklusive nyanlända (0–4 år) och elever med okänd bakgrund.

	2015	2016	2017	2018	2019
Andel behöriga till yrkesprogram	90,4	92,5	92,3	92,1	91,4
Andel som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen	82,7	83,7	85,8	84,2	84,5
Genomsnittligt meritvärde	247,1	254,9	256,1	254,9	262,4

Jämfört med totalresultaten framträder en något annorlunda bild när man ser på resultaten exklusive nyanlända och elever med okänd bakgrund. För andelen behöriga till yrkesprogram finns en svagt nedåtgående trend jämfört med 2016, men är på en något högre nivå jämfört med

¹ För behörighet till yrkesprogram krävs minst godkänt i matematik, engelska och svenska/svenska som andraspråk samt i ytterligare fem ämnen.

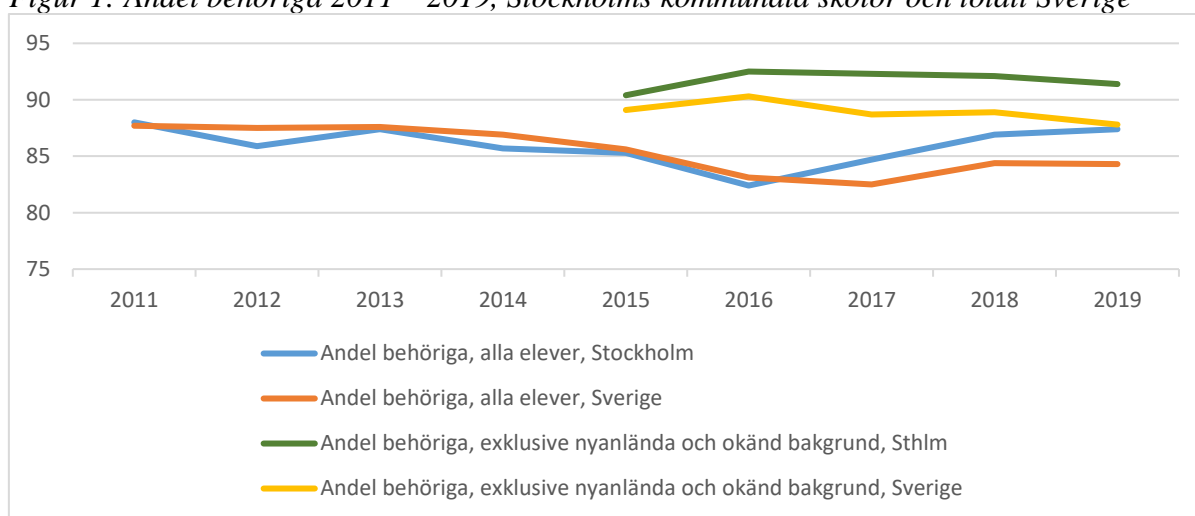
² Meritvärdet beräknas från och med vårterminen 2014 också på maximalt 17 ämnen, där ämnet moderna språk kan läggas till som ett 17:e ämne. Maximalt meritvärde är 340 poäng. Tidigare beräknades meritvärdet på elevens 16 bästa ämnen, med maxvärde på 320.

³ Måttet beskriver om eleven har fått godkänt betyg i de ämnen som ingår i elevens utbildning.

2015. Andelen elever som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen har pendlat de senaste fyra åren och det finns ingen riktig tydlig trend. Det genomsnittliga meritvärdet har tidigare legat på ungefär samma nivå sedan 2016 men har i år ökat rejält.

I figur 1 nedan visas andel behöriga totalt och exklusive nyanlända och elever med okänd bakgrund både för Stockholms stad och för Sverige totalt. För totalsiffrorna har Stockholm och Sverige följt varandras utveckling mellan 2011 och 2016. Trenden har varit negativ, med en något högre nivå för Sverige totalt. 2017 bröts dock trenden då resultaten i Stockholm hamnade över Sverige. För behörigheten exklusive nyanlända elever och med okänd bakgrund ligger Stockholms siffror något över riket. Det finns inte siffror längre tillbaka än 2015 med denna uppdelning.

Figur 1: Andel behöriga 2011 – 2019, Stockholms kommunala skolor och totalt Sverige

Betygsresultat årskurs 6

Resultatmättet andel behöriga till yrkesprogram räknas ut på samma sätt som i årskurs 9, men eleverna är förstås inte formellt behöriga till ett yrkesprogram.

Resultatmått (undantaget genomsnittligt meritvärde) har de tre senaste åren en nedåtgående trend. Den trenden är tydligast för andelen som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen. Det genomsnittliga meritvärdet har dock ökat i år från att tidigare legat på en relativt konstant nivå.

Tabell 3: Betygsresultat årskurs 6, 2013 – 2019

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Andel behöriga till yrkesprogram (%)	88,8	88,1	88,6	89,0	87,6	86,8	86,6
Andel som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen (%)	80,4	80,0	81,8	82,1	81,5	78,7	77,6
Genomsnittligt meritvärde (16 ämnen)	203	216	220	224	224	223	228

Förvaltningen konstaterar en negativ trend för årskurs 6 när det gäller både andelen elever som är behöriga till yrkesprogram och elever som har uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen. Samtidigt finns en positiv trend när det gäller det genomsnittliga meritvärdet. Detta skulle kunna bero på att andelen nyanlända elever har ökat under senare år, i de lägre åldrarna går eleverna ofta direkt ut i ordinarie klass, och det är svårt att kunna uppnå kunskapskraven i

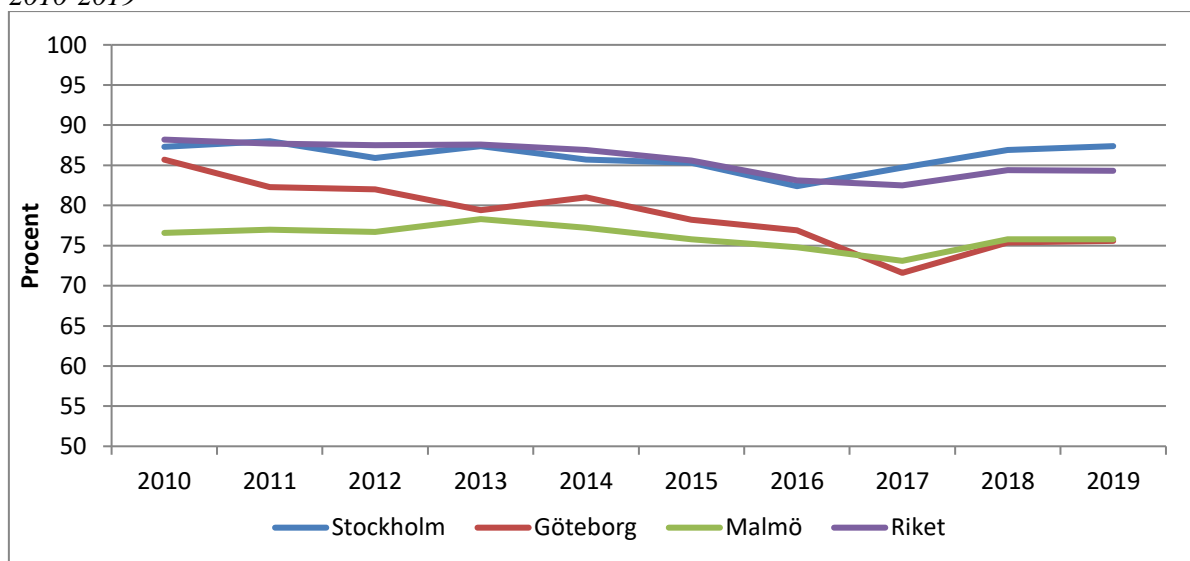
samtliga ämnen eftersom det tar tid att behärska språkkunskaperna i svenska fullt ut. Exkluderas nyanlända elever och elever med okänd bakgrund ökar andelen elever med minst E i samtliga ämnen. Ökningen ligger konsekvent över tid på cirka 3 procentenheter men den negativa trenden kvarstår. Då eleverna sedan hösten 2018 ska erbjudas undervisning i moderna språk, får elever nu betyg i fler ämnen än tidigare. Uppskattningsvis kan ungefär hälften av den minskning på 1,1 procentenheter som skett mellan 2018 och 2019 förklaras av att statistiken nu även omfattar betyg i moderna språk.

Även på nationell nivå har andelen elever i årskurs 6 med minst E i samtliga ämnen sjunkit över tid. Sedan 2015 har andelen sjunkit från 80,5 procent till 73,9 procent.⁴

Betygsresultat i jämförelse mellan Stockholm, Göteborg och Malmö

För att jämföra resultaten över tid mellan Stockholms, Göteborgs och Malmös kommunala skolor används här måttet andelen behöriga elever till gymnasieskolans yrkesprogram, se figur 2 nedan. Här framgår att Stockholm uppvisar högre resultat än både Göteborg och Malmö. Stockholm ligger under perioden ungefär i paritet med resultaten för riket i stort, men de tre senaste åren har resultaten i Stockholm varit högre. Även för de två övriga resultatmått i årskurs 9 (genomsnittligt meritvärde och andel elever som har uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen) har Stockholm högre resultat än Göteborg och Malmö under samma period.

Figur 2: Andel behöriga till yrkesprogram (årskurs 9), Stockholms kommunala skolor i jämförelse 2010-2019

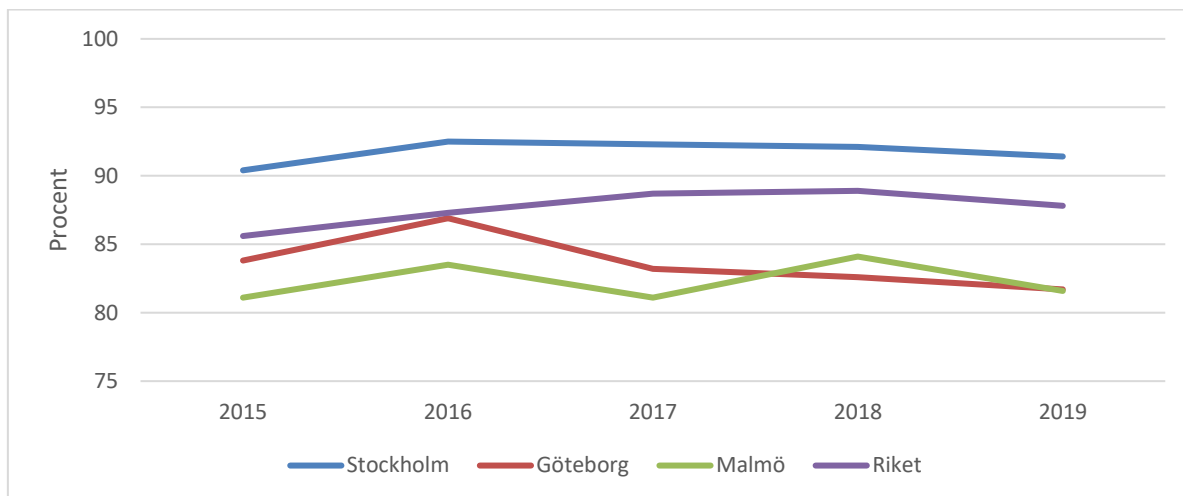

Stockholm har också högre resultat jämfört med Göteborg och Malmö när man exkluderar nyinvandrade elever och elever med okänd bakgrund.⁵ I figur 3 nedan visas resultaten för andel behöriga till yrkesprogram. Även med hänsyn tagen till svensk/utländsk bakgrund och vårdnadshavares utbildningsnivå har Stockholm i förhållande till Göteborg och Malmö haft högre resultat när det gäller andel behöriga till yrkesprogram sedan 2011 i samtliga kategorier av elever.

⁴ Skolverket, *PM - Betyg i årskurs 6, vårterminen 2019*, 2019.

⁵ Nyinvandrade elever har kommit till Sverige de senaste fyra åren. De har inte bott i Sverige eller gått i svensk skola tidigare. Elever med okänd bakgrund saknar uppgift om personnummer, t.ex. om de ännu inte blivit folkbokförda i Sverige.

Figur 3: Andel behöriga till yrkesprogram exklusive nyinvandrade elever och elever med okänd bakgrund (årskurs 9), Stockholms kommunala skolor i jämförelse 2015-2019

Resultat på nationella prov

Nationella prov utgör centrala indikatorer för bedömning av måluppfyllelse. Nationella prov genomförs i årskurs 3, 6 och 9. Resultaten som redovisas här beräknas på något annorlunda sätt för å ena sidan årskurs 3 och å andra sidan årskurs 6 och 9, vilket gör att det inte helt och hållet går att jämföra mellan dessa årskurser. I årskurs 3 är resultaten ett genomsnitt av de elever som är godkända på delproven i respektive ämne som redovisas. För årskurs 6 och 9 beräknas andelen elever som deltagit i samtliga delprov och är godkända i samtliga delprov. I tabell 4 nedan visas resultaten för de nationella proven.

Tabell 4: Andel elever (%) av samtliga elever som klarat minst godkäntnivån i nationella prov, årskurs 3, 6 och 9 2019 (inom parentes 2018 års resultat)

Ämne	Årskurs 3, 2019	Årskurs 6, 2019	Årskurs 9, 2019
Svenska/svenska som andraspråk	92 (91)	95 (95)	96 (95)
Svenska	94 (93)	97 (97)	98 (98)
Svenska som andraspråk	79 (73)	82 (83)	77 (78)
Matematik	91 (93)	92 (93)	87 (i.u.)
Engelska	Genomförs inte	97 (98)	98 (98)
Naturorienterande ämnen	Genomförs inte	Frivilliga	95 (96)
Samhällsorienterande ämnen	Genomförs inte	Frivilliga	96 (94)

I årskurs 3 har resultaten i nationella prov varit relativt konstanta de fyra senaste åren, men i år kan en förbättring i resultaten i svenska som andraspråk noteras. Förvaltningen har sedan flera år gjort satsningar inom språk- och kunskapsutveckling riktat mot pedagoger som arbetar med elever i förskoleklass och lågstadiet. De resultaten hade tidigare en negativ trend. I årskurs 6 har resultaten varit relativt stabila de tre senaste åren. I tabell 5 nedan redovisas resultaten på nationella prov för årskurs 9 över tid.

Tabell 5: Andel elever (%) av samtliga elever som klarat minst godkännivån i nationella prov, årskurs 9, 2013 – 2019

Ämne	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Svenska	98	98	98	98	98	98	98
Svenska som andraspråk	77	79	78	78	75	78	77
Matematik	91	88	84	94	89	i.u.	87
Engelska	97	98	98	98	98	98	98
Naturorienterande ämnen	89	91	91	93	94	96	95
Samhällsorienterande ämnen	93	93	92	96	95	94	96

Här finns inte så stora förändringar över tid utan resultaten är stabila. Enda undantaget är matematik där det finns stora variationer mellan åren, men ingen tydlig trend. På nationell nivå finns också den här variationen och den beror troligen på att svårighetsgraden i provet varierar från år till år.

Resultat i förhållande till socioekonomiskt index

Forskning visar att det finns ett tydligt genomsnittligt samband mellan elevers socioekonomiska bakgrund och framgång i skolan. Resultaten kan därför vidare analyseras mot bakgrund av vilka socioekonomiska förutsättningar som eleverna på en skola har. Den analysen görs utifrån ett socioekonomiskt index på skolnivå. I indexet ingår om eleven invandrat till Sverige och i så fall invandringsår, vårdnadshavarnas utbildningsnivå, om vårdnadshavare uppstår ekonomiskt bistånd, och boende- och familjesituation (i vilken utsträckning eleven bor med vårdnadshavare), samt två strukturella variabler (i vilket område eleven bor och skolan är belägen).⁶ Indexet är beräknat utifrån en statistisk modell utifrån vilka variabler som påverkar elevens skolprestationer.

Ett lågt socioekonomiskt index på en skola innebär att skolan generellt sett har en gynnsam förutsättning för ett bra resultat, och ett högt index signalerar alltså att skolan har en ogynnsam förutsättning. Ett index på 100 är genomsnittet för Stockholms stad.

Betygsresultat i årskurs 9

För att fortsätta undersöka förhållandet mellan socioekonomiska förutsättningar och betygsresultat har skolorna med årskurs 9 i Stockholms stad delats upp enligt två olika principer. I den första uppdelningen har skolorna delats i fyra lika stora grupper (kvartiler) utifrån det socioekonomiska indexet.⁷ Indelningen i kvartilerna sker efter indexet för aktuellt år, vilket innebär att det inte är exakt samma skolor som ingår i samma kvartiler för de olika åren.⁸ Det bör påpekas att i den tredje kvartilen är spridningen i socioekonomiskt index mellan skolorna stor då där finns skolor såväl med mer som mindre gynnsamma förutsättningar i förhållande till genomsnittet för Stockholms stad.

⁶ Det är samma index som ligger till grund för den socioekonomiska resursfördelningen till skolorna.

⁷ Socioekonomiskt index (ju högre index, desto sämre socioekonomiska förutsättningar) för skolorna i de fyra kvartilerna är för 2019: Kvartil 1 (12-55), Kvartil 2 (57-70), Kvartil 3 (80-177), Kvartil 4 (205-395). Det finns 15 skolor i kvartil 1 till 3 och 16 skolor i kvartil 4. Det finns något fler elever i de två första kvartilerna (runt 30 procent) jämfört med de två sista (runt 20 procent)

⁸ Det är dock inte några större förändringar som skett mellan dessa båda kategoriseringar när det gäller vilka skolor som tillhör de olika kvartilerna.

I den andra uppdelningen har grupperna fastställts utifrån fasta gränser och här är skolorna uppdelade i tre grupper: 1) Skolor med lägre index än 50, 2) skolor med index mellan 50 och 200, och 3) skolor med index över 200.

Det ska noteras att siffrorna i tabellerna är beräknade som skolornas genomsnitt, vilket inte tar hänsyn till hur många elever som går på varje skola. Resultatet i tabellerna blir därmed i första hand ett mått på hur resultaten mellan olika skolor utifrån socioekonomiska förutsättningar varierar.

Tabell 6: Betygsresultat, årskurs 9, 2017 – 2019 efter skolans socioekonomiska index (kvartiler), genomsnitt av skolresultat (ovägt medelvärde).

	Andel behöriga till yrkesprogram			Andel som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen			Genomsnittligt meritvärde (17 ämnen)		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Kvartil 1 (lägst index)	91,8	93,0	94,3	88,2	88,4	91,2	266	265	272
Kvartil 2	89,1	90,2	92,8	84,5	83,9	86,0	251	252	259
Kvartil 3	82,6	79,8	78,4	75,0	70,9	70,4	231	228	228
Kvartil 4 (högst index)	66,1	73,8	70,7	52,5	57,2	59,6	193	209	211

Resultaten i kvartil 1 och 2 har ökat jämfört med förra året, medan det inte skett så stora förändringar i kvartil 3 och i kvartil 4 går resultatmåten i lite olika riktningar. Värt att notera är dock att behörigheten till yrkesprogram har minskat något i kvartil 3 och 4.

I tabell 7 nedan redovisas resultaten när skolorna är indelade efter den fasta uppdelningen.

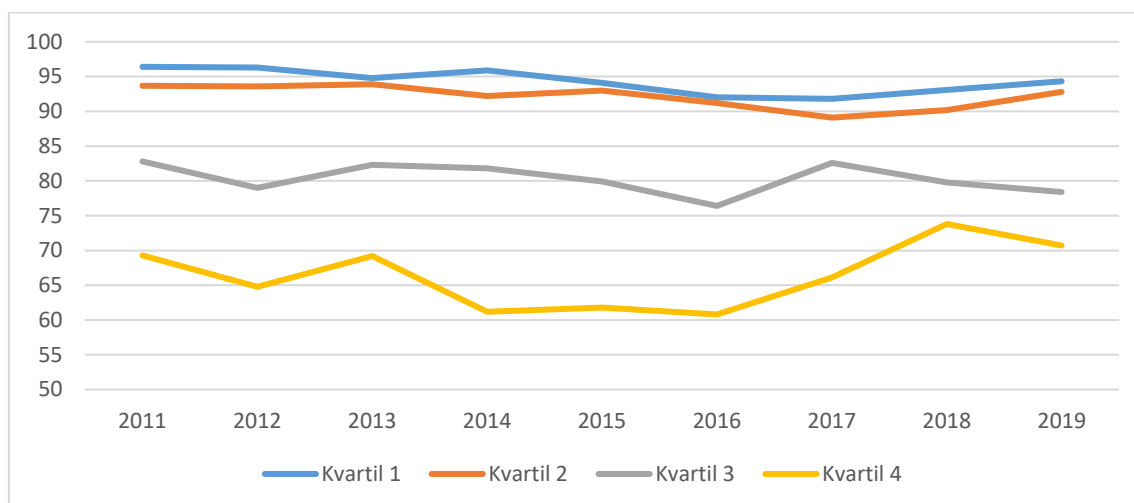
Tabell 7: Betygsresultat årskurs 9, 2017–2019 efter en fast uppdelning utifrån skolans socioekonomiska index (tre grupper), genomsnitt av skolresultat (ovägt medelvärde)⁹

	Andel behöriga till yrkesprogram			Andel som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen			Genomsnittligt meritvärde (17 ämnen)		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Skolor med <50 i index	90,7	93,5	94,1	87,1	88,0	91,3	262	262	273
Skolor med 50-200 i	85,5	83,6	86,4	79,4	75,3	79,2	240	237	245
Skolor med >200 index	67,3	72,6	70,7	53,6	56,6	59,6	195	207	211

Mönstret är liknande som i kvartilsuppdelningen. Skolorna med låga index och mer gynnsamma socioekonomiska förutsättningar har förbättrat sina resultat och har en positiv trend. Skolorna i mellangruppen har högre resultat jämfört med förra året och på ungefär samma nivå som 2017. Skolorna med höga index och minst gynnsamma socioekonomiska förutsättningar har en positiv trend för andel elever som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen och genomsnittligt meritvärde, och något lägre resultat för andel elever behöriga till yrkesprogram än 2018, men högre jämfört med 2017.

⁹ I den första gruppen ingår 13 skolor, i den andra gruppen 34 skolor och i den tredje 15 skolor.

Figur 4: Andel behöriga till yrkesprogram (%), årskurs 9, 2011 – 2019 efter skolornas socioekonomiska index, kvartilsuppdelat (ovägt medelvärde)

I det långsiktiga perspektivet har resultaten i kvartil 1 och 2 varit relativt stabila över tid, med en viss nedgång 2016 och 2017. I kvartil 3 har resultaten varierat något över tid, men det finns ingen tydlig trend. Kvartil 4 hade låga resultat 2014 och 2016, och därefter en uppåtgående trend, som bröts av i år.

Även i en uppdelning med skolor som har lägre respektive högre socioekonomiskt index än genomsnittet i Stockholms stad syns samma mönster (tabell 8). För skolor med ett lägre index än 100 (det vill säga gynnsammare socioekonomiska förutsättningar än Stockholms stads genomsnitt) har resultaten förbättrats något jämfört med 2018 och är på samma nivå som 2015. För skolor med ett index över 100 har resultaten försämrats något, men är på samma nivå som 2018.

Tabell 8: Andel behöriga till nationellt program årskurs 9, 2012 - 2019 efter skolornas socioekonomiska index, över och under genomsnittet i index (ovägt medelvärde).

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Skolor med <100 i index	93,7	93,5	93,7	92,3	90,2	89,2	91,4	92,5
Skolor med >100 i index	71,2	74,0	70,7	67,4	63,8	73,6	76,0	73,7

Samtliga dessa sätt att gruppera skolorna på visar att resultatspridningen när det gäller behörigheten till yrkesprogram har ökat något i år utifrån vilka socioekonomiska förutsättningar eleverna har på skolan.

Utifrån en skolas socioekonomiska förutsättningar räknar förvaltningen fram ett förväntat värde för en skolas behörighet till yrkesprogram och jämför detta med skolans faktiska resultat. Ett positivt värde innebär att skolan presterar högre resultat än förväntat och ett negativt att skolan presterar under förväntat. Sammantaget har ungefär hälften av grundskolorna varierande resultat enligt Stockholmsstatistik mellan åren 2017-2019. Det vill säga, hälften av skolorna växlar mellan att över- och underprestera. Nedan visar tabell 9 skolornas resultat uppdelat i de olika kvartilerna.

Detta ger en annan bild av skolornas kvalitet och att skolorna i kvartil 4 utifrån sina förutsättningar har presterat på en högre nivå än skolorna i kvartil 1 de senaste tre åren, även om de i år underpresterat något. Man bör dock också ta hänsyn till att på grund av takeffekter överpresterar få skolor i kvartil 1. Takeffekter innebär att skolorna har så höga förväntade värden att det är svårt att överträffa dem. Inom varje socioekonomisk kvartil finns också både skolor som underpresterar och skolor som överpresterar och det finns alltså stora skillnader inom varje kvartil.

Tabell 9: Resultat utifrån Stockholmssalsa (behörighet yrkesprogram åk 9), avvikelse från förväntat värde (ovägt medelvärde)

	2017	2018	2019
Kvartil 1 (lägst index)	-0,4	-2,3	-1,4
Kvartil 2	-0,7	-1,2	0,3
Kvartil 3	3,2	1,1	-1,3
Kvartil 4 (högst index)	7,3	4,9	-0,7

I tabell 10 nedan redovisas resultaten exklusive nyanlända elever och elever med okänd bakgrund kvartilsuppdelat. Här används dock inte behörigheten till yrkesprogram eftersom Skolverket av sekretesskäl inte redovisar den för samtliga skolor. Däremot redovisas de två andra betygsmåtten.

Tabell 10: Betygsresultat, 2016 och 2019, exklusive nyanlända (0–4 år) och elever med okänd bakgrund, efter skolornas socioekonomiska index, kvartilsuppdelat (ovägt medelvärde).

	Andel som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen				Genomsnittligt meritvärde (17 ämnen)			
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Kvartil 1 (lägst index)	91	93	90	93	271	274	269	272
Kvartil 2	88	91	87	88	260	264	259	262
Kvartil 3	76	84	78	78	241	246	240	240
Kvartil 4 (högst index)	61	61	63	64	216	211	221	222

Utifrån dessa två mått är det inga större förändringar i spridning jämfört med förra året. Och med undantag av skolorna i kvartil 3 har resultaten förbättrats något i samtliga grupper.

Betygsresultat årskurs 6

Även resultaten i årskurs 6 visar tydliga skillnader mellan skolornas resultat utifrån elevernas socioekonomiska förutsättningar när det gäller andelen behöriga till yrkesprogram. (Behörigheten räknas fram på samma sätt som i årskurs 9 fast eleverna inte kan vara behöriga). Det rör sig inte om några större förändringar jämfört med förra året. En viss minskning i kvartil 2 och en viss ökning i kvartil 3 kan noteras. Trendmässigt är det svårt att se några tydliga mönster.

På samma sätt som i årskurs 9 finns det i årskurs 6 både skolor som underpresterar och skolor som överpresterar i förhållande till Stockholmssalsa inom varje kvartil. Det är enligt Stockholmssalsa något vanligare i årskurs 6 än i årskurs 9 att skolor genomgående har underpresterat mellan 2017 och 2019, 30 procent respektive 10 procent. Det finns även skolor som genomgående har överpresterat mellan 2017 och 2019 men det är färre andel skolor med

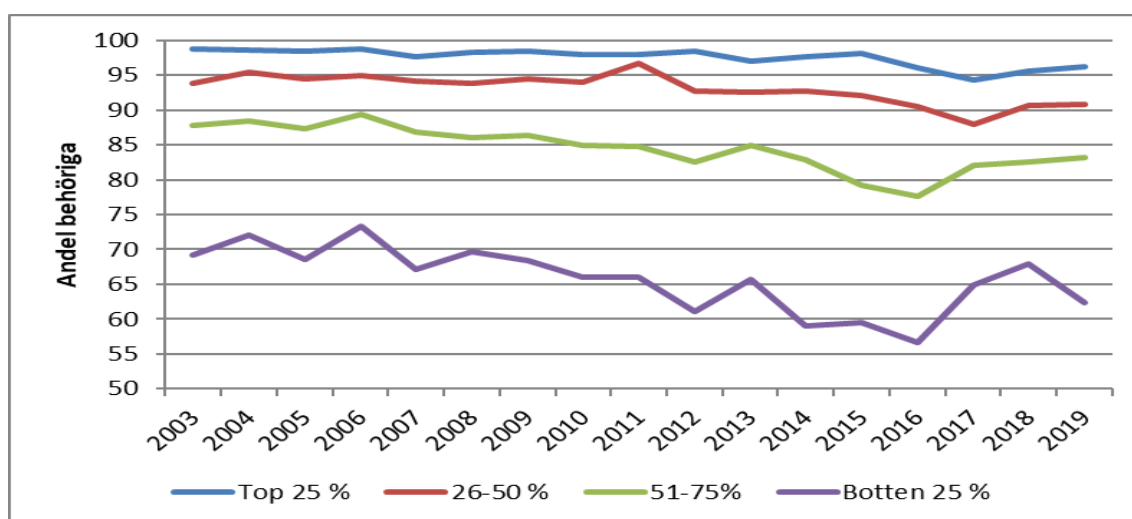
årskurs 6 än årskurs 9, 16 procent respektive 29 procent. Samma skola kan även underprestera i årskurs 6 samtidigt som den överpresterar i årskurs 9.

Spridning av resultaten i årskurs 9 mellan skolor med höga och låga resultat

Spridningen i resultaten kan också åskådliggöras utan att ta hänsyn till socioekonomiska förutsättningar, utan istället genom att observera om skillnaderna ökar mellan skolor med bra och mindre bra resultat. Här finns också möjlighet att göra lite längre tidsserier och här fokuseras på behörigheten till nationella program i årskurs 9.

I figur 5 nedan sker kvartilsindelningen utifrån vilka resultat som skolorna har varje år. I den första kvartilen ingår varje år de 25 procent skolor som har högst resultat ett givet år, i nästa kvartil de påföljande 25 procenten skolor utifrån resultat och så vidare. Resultatet som redovisas är den genomsnittliga behörigheten för skolorna i varje grupp och det kan därför bli olika skolor i de olika grupperna från år till år.

Figur 5: Andelen behöriga till nationellt program uppdelade efter skolornas resultat, 2003 – 2019, ovägt medelvärde.

Efter en inledande stabil fas ökade spridningen mellan skolorna efter 2008 och det var en trend som höll i sig till 2016 (med vissa årsvisa variationer). Både 2017 och 2018 minskade skillnaderna men i år har skillnaderna ökat. Det är således samma mönster som syntes när skolorna delades in i kvartiler utifrån det socioekonomiska indexet, vilket inte är så förvånande eftersom det normalt sett finns en hög korrelation mellan elevernas socioekonomiska förutsättningar och skolresultat.

Skillnader i betygsresultat mellan flickor och pojkar

I årskurs 9 är det historiskt sett en fördel för flickorna (tabell 11) och 2016 och 2017 var det stora skillnader mellan flickor och pojkar.¹⁰ I år finns en mycket liten skillnad mellan flickor och pojkar i behörighet till yrkesprogram. Sammantaget har skillnaderna mellan flickors och pojkars resultat inte varit så små sedan det nuvarande betygssystemet i grundskolan infördes

¹⁰ En betydande anledning till att det var så stora skillnader mellan flickor och pojkar 2016 och 2017 var det ovanligt stora antalet nyanlända elever där den klart övervägande majoriteten var pojkar. Båda de åren har skillnaden mellan flickor och pojkar, om man exkluderar nyanlända elever och elever med okänd bakgrund, varit på ungefär samma nivå som tidigare.

2011. Noteras bör dock att skillnaden mellan flickors och pojkars genomsnittliga meritvärde är stor och har varit så under hela perioden.

Tabell 11: Betygsresultat årskurs 9, 2013 – 2019, flickor och pojkar.

		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Andel behöriga till yrkesprogram (%)	Flickor	89	86	86	89	89	88	88
	Pojkar	86	85	84	78	81	86	87
Andel som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen (%)	Flickor	78	78,5	79	81	83	81	82
	Pojkar	73	76	77	70	74	77	80
Genomsnittligt meritvärde (17 ämnen)	Flickor		247	249	257	261	257	260
	Pojkar		223	231	223	226	236	241

I årskurs 6 är könsskillnaderna något tydligare till flickornas fördel, här finns det skillnader för samtliga resultatmått för samtliga år. Däremot finns det inget mönster att de skulle öka eller minska över tid. Med tanke på resultatutvecklingen i årskurs 6 kan noteras att det framförallt är bland flickorna som andelen behöriga sjunker. De ämnen där flickornas resultat sjunker mest är modersmål, svenska som andraspråk, idrott och hälsa samt matematik. Överlag präglas pojkarnas resultat av både ökning och minskningar vilket skiljer sig mot flickornas. Det finns dock vissa likheter. Precis som för flickorna minskar resultaten mest i modersmål, svenska som andraspråk och idrott och hälsa. Till skillnad från flickorna minskar inte resultatet i matematik för pojkarna.

I årskurs 9 finns det en socioekonomisk dimension för könsskillnaderna när det gäller behörigheten till yrkesprogram, men i år har profilen ändrats något. Bortsett från de atypiska åren 2016 och 2017¹¹ så har behörigheten till yrkesprogram varit jämn i den första och andra kvartilen. Det är också situationen i år. Men även i kvartil 3 är behörigheten för flickor och pojkar ungefär på samma nivå, vilket inte har varit fallet tidigare. I kvartil 4 är det vanligtvis en ganska stor skillnad mellan flickors och pojkars resultat. I år finns det en viss fördel till flickornas resultat men skillnaden är mindre än normalt.

För det genomsnittliga meritvärdet (tabell 12 nedan) har flickorna högre resultat för samtliga kvartiler och skillnaden är ungefär lika stor i alla fyra kvartiler. Det rör sig inte heller om några större förändringar jämfört med 2018. Utifrån tabellen kan man också utläsa att den socioekonomiska dimensionen är avsevärt starkare i sin påverkan på resultatet jämfört med den könsmissiga. För även om det finns ett tydligt könsmissigt mönster i samtliga kvartiler, är skillnaden avsevärt större om man jämfört flickor och pojkar i kvartil 1 med flickor och pojkar i kvartil 4. Där är skillnaden runt 60 meritpoäng för både flickor och pojkar. Samtidigt är det värt att notera att skillnaden nu är något lägre jämfört med hur det var 2014 och 2015.

¹¹ Beroende på att en mycket stor andel av de nyanlända eleverna under dessa två år var pojkar.

Tabell 12: Genomsnittligt meritvärde (17 ämnen,) årskurs 9, flickor och pojkar utifrån skolornas socioekonomiska index (kvartiler), 2014 – 2019, vägt medelvärde

		2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kvartil 1	Flickor	272	271	277	284	274	279
	Pojkar	250	256	256	250	258	261
Kvartil 2	Flickor	254	259	269	267	267	267
	Pojkar	236	241	241	239	243	249
Kvartil 3	Flickor	240	242	241	255	242	239
	Pojkar	205	220	199	217	218	222
Kvartil 4	Flickor	189	198	203	210	219	220
	Pojkar	177	179	158	176	202	202

Skillnaden mellan flickor och pojkar exklusive nyanlända och elever med okänd bakgrund har Skolverket publicerat de tre senaste åren. Intressant att notera är att andelen behöriga till yrkesprogram är högre för pojkar än flickor (91,8 procent respektive 91,1 procent) eftersom det omvända rådde tidigare. Pojkarnas behörighetsprocent är på samma nivå som föregående år, medan flickornas minskat något. För det genomsnittliga meritvärdet är skillnaden fortsatt stor, till flickornas fördel.

Resultat i grundsärskolan

Vårterminen 2019 var 83 stockholms elever i årskurs 9 mottagna i grundsärskolan. Av dessa läste 24 elever enligt grundsärskolans ämnesområden. Det innebär att 59 elever läste ämnen. Totalt valde 52 av dessa 59 elever att ta ut betyg. Antalet betyg i de olika ämnena varierar mellan 43 och 46 förutom i ämnena modersmål där 9 elever fick betyg och svenska som andraspråk där 10 elever fick betyg. Att totalt antal satta betyg inte stämmer överens med antalet elever som valde att ta ut betyg (52) beror på att eleven inte har klarat kunskapskraven i ämnet eller har läst en kombination av ämnen och ämnesområden eller en kombination av grundsärskolans och grundskolans ämnen.

Tabell 13: Betyg i ämnen i grundsärskolans årskurs 9

Betyg åk 9 vårterminen 2019	A	B	C	D	E	Totalt antal
Bild	9	6	17	4	9	45
Engelska	3	9	15	9	9	45
Hem- och konsumentkunskap	7	10	17	4	5	43
Idrott och hälsa	3	11	20	5	4	43
Matematik	5	10	8	13	9	45
Modersmål	0	2	4	3	0	9
Musik	4	16	9	5	10	44
NO	6	11	10	10	9	46
Slöjd	0	4	19	15	6	44
SO	1	13	15	8	7	44
Svenska	6	7	14	6	2	35
Svenska som andraspråk	0	0	1	5	4	10
Teknik	1	9	10	12	5	37

I jämförelse med senaste mätningen 2017 har andelen högre betyg, från C och uppåt, ökat i de flesta ämnena. 2018 var det inte möjligt att få ut betygsstatistiken för grundsärskolans elever i Skolplattformens nya system. Det är dock en utmaning att på huvudmannanivå skapa systematik gällande kunskapsuppföljningen hos elever som läser enligt grundsärskolans ämnen och ämnesområden. Betyg kan endast ges till de elever som läser ämnen och som begär betyg. Elevernas kognitiva förutsättningar skiljer sig dessutom mycket åt vilket gör att det är problematiskt att kunna dra långtgående slutsatser utifrån resultaten och göra jämförelser över tid.

Vid årets resultatdialoger har det visat sig att elevernas kunskapsutveckling på individnivå oavsett om eleven läser grundsärskolans ämnen eller ämnesområden generellt visar på en progression. Detta framgår av skolornas uppföljning av de obligatoriska bedömningsstöden, skriftliga omdömen, uppföljningar utifrån den så kallade mira-modellen som används för uppföljning av elevernas kunskapsutveckling samt betyg i årskurs 6 och årskurs 9. Skolornas egna resultatdialoger omfattar grundsärskolans arbetslag på samma sätt som grundskolornas arbetslag.

PISA 2018 (Programme for International Student Assessment)

År 2018 genomfördes för sjunde gången OECD:s internationella kunskapsundersökning PISA. Studien har sedan 2000 genomförts vart tredje år och undersöker 15-åriga elevers kunskaper i läsförståelse, matematik och naturvetenskap. I Sverige ledde de nedslående resultaten i PISA 2012 till en omfattande debatt om den svenska skolan. I PISA 2015 kunde för första gången påvisas ett trendbrott i den negativa resultatutvecklingen och PISA 2018 bekräftar den positiva utvecklingen från 2012 och visar att svensk skola i en internationell jämförelse står sig väl när det gäller de här tre ämnena. De svenska resultaten i läsförståelse, matematik och naturvetenskap är nu tillbaka på samma nivåer som 2006, innan nedgången började. Dessutom presterar svenska 15-åringar nu resultat på en nivå som är högre än OECD-genomsnittet inom samtliga tre ämnesområden. Svenska flickor presterar på en högre genomsnittlig nivå i läsförståelse och naturvetenskap än pojkar. I matematik presterar svenska flickor och pojkar på samma nivå.

Sverige är således på rätt väg när det gäller kunskapsresultaten, men däremot återstår mycket att göra när det gäller hur likvärdigt den svenska skolan lyckas med att ge alla elever möjligheten att ta del av dessa kunskaper. I Sverige och i OECD presterar elever med utländsk bakgrund på en lägre genomsnittlig nivå jämfört med elever med inhemsk bakgrund. Detta gäller i samtliga tre ämnesområden som PISA mäter. Även efter att hänsyn tas till skillnader i elevernas socioekonomiska bakgrund kvarstår resultatskillnader, även om de minskar. Resultatskillnaderna mellan elever med inhemsk bakgrund och elever med utländsk bakgrund (både födda i landet och födda utomlands) är större i Sverige än i övriga OECD, dock skiljer sig invandringens sammansättning avsevärt mellan olika länder. Utifrån PISA:s åtta likvärdighetsfaktorer framstår Sverige sammantaget som ett genomsnittligt land när det gäller likvärdighet i resultaten. Men jämfört med övriga nordiska länder uppvisar Sverige en lägre grad av likvärdighet. Rektorer i svenska skolor med en mindre gynnsam elevsammansättning svarar i PISA-enkäten att de i högre grad upplever problem med lärarekrytering och lärarens kompetens och förutsättningar. Andelen behöriga lärare är också lägre på dessa skolor.

PISA-resultaten speglar i stort den positiva resultatutvecklingen i åk 9 som de kommunala grundskolorna i Stockholm uppvisar men visar samtidigt på utmaningar med en bristande

likvärdighet. Detta tyder på att insatser behöver genomföras på både nationell och kommunal nivå för att kunna minska kunskapssegregationen.

Trygghet, trivsel, studiero och inflytande

Sammanfattande resultat och analys från grundskolans skol/elevundersökning

Den årliga skol/elevundersökningen inom grundskolan genomfördes under våren 2019 som en totalundersökning i årskurserna 2, 5 och 8 och den besvaras även av vårdnadshavare till elever i förskoleklass och årskurs 2.

Utifrån elevundersökning går det att utläsa vissa mönster. Ett mönster är att elever i årskurs 8 i lägre utsträckning instämmer i påståendena jämfört med de yngre eleverna. Förvaltningen kan även se lägre och sjunkande resultat för flickor i årskurs 8 jämfört med pojkar.

Ett annat mönster är att påståenden om studiero och stämning har lägre resultat jämfört med frågor om trygghet och trivsel. Elever i årskurs 8 svarade i lägre utsträckning jämfört med yngre elever att vuxna agerar vid kränkningar eller att vuxna säger till elever som stör. Samtidigt svarade en högre andel av de yngre eleverna att de blivit illa behandlade jämfört med de äldre.

Resultaten visar att en ungefär lika stor andel elever instämmer i påståendena om trygghet, trivsel och studiero jämfört med 2018. Högst resultat får påståendena ”Jag trivs i skolan” och ”Jag känner mig trygg i skolan”. En betydligt lägre andel elever instämmer i ”Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna” och ”Vi har en bra stämning på skolan”. Det mönstret finns för elever i samtliga årskurser.

Endast 44 procent av eleverna i årskurs 8 instämmer i att de kan arbeta i lugn och ro på lektionerna - ett resultat som påkallar djupare analys och åtgärd. Elever som inte instämmer i påståendet ”Jag kan arbeta i lugn och ro” uppger att den vanligaste orsaken till detta är att de störs av andra elever i sin klass. Elever i årskurs 8 svarade i högre utsträckning (42 procent) att deras lärare inte säger till de som stör jämfört med elever i årskurs 2 (10 procent).

Något som sticker ut är att många elever i samtliga årskurser av de som inte instämmer i påstående om lugn och ro, ungefär en tredjedel, uppger att de har svårt att koncentrera sig även när det är lugnt i klassrummet.

Dessa mönster visar var det är mest angeläget att sätta in åtgärder men ger inte svar om orsaker. Elevundersökningen visar att elever av olika kön och i olika årskurser har skilda upplevelser av trygghet, studiero och utsatthet för kränkningar. De åtgärder som sätts in bör därför vara anpassade för dessa skillnader. För att kunna sätta in träffsäkra åtgärder krävs ytterligare underlag på skolnivå som kan visa på vad som är orsaken till elevernas upplevelser av trygghet och studiero. I de underlagen behövs även en analys av om de åtgärder som skolorna arbetade med sedan förra elevundersökningen haft önskad effekt. Skolorna använder i stor utsträckning egna uppföljningsverktyg med regelbundenhet. Det är i dessa uppföljningar som den enskilda skolans utmaningar blir synliga och adekvata skol- och könsspecifika åtgärder kan vidtas, vilka blir mer verkningsfulla än mer övergripande strukturella förändringar från central förvaltning.

För att få en fördjupning av resultaten kring studiero och för att komma fram till förbättrings-åtgärder, har en utvärdering genomförts i 23 grundskolor i ett grundskoleområde. Utvärderingen som genomförts genom verksamhetsbesök, intervjuer och dokumentstudier visar överlag på bättre resultat av studiero än vad som framgår i stadens elevundersökning. Här visar resultaten att arbetet med att skapa och bibehålla studiero överlag håller en hög kvalitet. Av resultaten framgår att lärarnas ledarskap och strukturen på undervisningen är en större och mer avgörande faktor än den aktuella elevgruppen. Det framkommer av utvärderingen att lärarna i sitt ledarskap oftast skapar ett klimat i klassrummet där eleverna bemöts med respekt och där läraren ingriper om beteenden är respektlösa eller nedsättande mellan elever. Vid intervjuer med både lärare och elever framgår att ordningen och studieron i klasserna och på skolan påverkas vid många lärarbyten och vikarier. Elever framför att goda relationer mellan läraren och eleverna påverkar lärandet och studieron positivt. Resultaten från denna rapport tas med som ett underlag för förvaltningens fortsatta arbete.

Utifrån det ovan sagda ges en inte helt entydig bild av studieron i stadens grundskolor men den nämnda kvalitativa rapporten ger värdefull information om vad som kan påverka upplevelsen av studiero och därmed inriktningen för kommande insatser. Förvaltningens riktlinjer för trygghet och studiero som har beslutats av utbildningsnämnden under året ska kompletteras med ett stödmaterial, som konkretiserar arbetet på skolorna, och där kvalitetssäkring av materialet för närvarande pågår.

En annan möjlig faktor att beakta är att den fysiska miljön kan ha betydelse för elevernas upplevelse av studiero. De fysiska förutsättningarna är något att reflektera över vid analys och utformande av åtgärder för att skapa studiero.

Övergripande index

Skol/elevundersökningen har tre övergripande index på skalan 0 - 100 som sammanfattar grupper av frågor: Kunskap, Trygghet och Trivsel samt Inflytande. Förändringarna sedan föregående års undersökning sett till dessa index är mycket små för årskurs 2 och 5: inget index förändras med mer än en indexenhet i endera riktningen. För årskurs 8 ses dock en minskning för alla tre index med mellan 3 och 4 indexenheter. Utvecklingen 2018 - 2019 sammanfattas nedan.¹²

Tabell 14: Förändringar i övergripande index 2018 - 2019

Förändring, indexenheter	Åk 2	Åk 5	Åk 8
Kunskap	- 1	- 1	- 4
Trygghet och trivsel	- 1	+1	- 3
Inflytande	- 1	- 1	- 4

Enskilda frågor

Det är ingen enskild fråga som ligger bakom de sjunkande resultaten för årskurs 8, utan samtliga enskilda påståenden som ingår i indexen uppvisar en likartad minskning i andelen positiva svar (4 - 5 på den 5-gradiga skalan). Störst nedgång uppvisar påståendet ”Lärarna

¹² Mellan 2017 och 2018 sjönk alla index med i storleksordningen 3-10 punkter, sannolikt till stor del på grund av metodeffekter då staden bytte leverantör av undersökningen. Det gör det svårt att göra meningsfulla jämförelser längre bak i tiden än ett år.

lyssnar på mig och tar hänsyn till vad jag tycker”, som minskat från 55 procent instämmande 2018 till 49 procent 2019.

Andelen 5:or ligger i stort sett konstant sedan föregående år. Nedgången drivs istället av att andelen 4:or minskat samtidigt som andelen 3:or och 2:or ökat något. Svaren indikerar alltså en något större polarisering i svaren än tidigare år, där andelen mycket nöjda är oförändrad medan andelen missnöjda ökar något.

I årskurs 2 och 5 ligger resultaten mycket stabilt jämfört med förra året, inte bara vad gäller de övergripande indexen utan även sett till enkätens enskilda frågor.

Tabellen nedan redovisar vilken fråga som har högst respektive lägst andel instämmande elever, per frågeområde.

Tabell 15: Frågor med högst och lägst andel instämmande elever

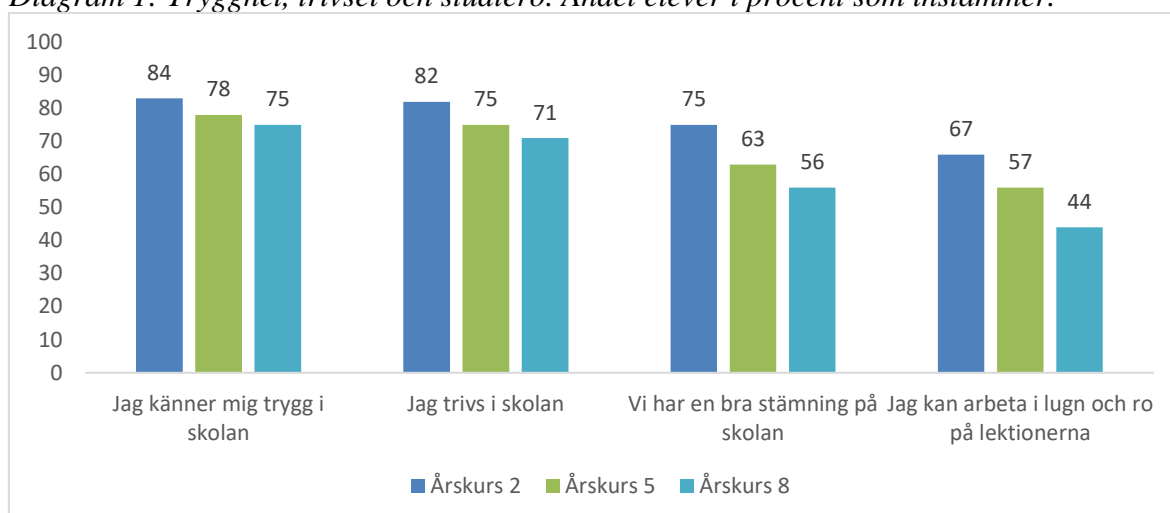
		Åk 2	Åk 5	Åk 8
Kunskap	Högst	Mina lärare är bra på att undervisa (91)	Mina lärare förväntar sig att jag ska nå målen/kunskapskraven i alla ämnen (84)	Mina lärare förväntar sig att jag ska nå målen/kunskapskraven i alla ämnen (71)
	Lägst	Mina lärare är bra på att väcka mitt intresse så att jag får lust att lära mig (79)	Mina lärare är bra på att väcka mitt intresse så att jag får lust att lära mig (58)	Mina lärare är bra på att väcka mitt intresse så att jag får lust att lära mig (25)
Trygghet och trivsel	Högst	Jag vet vem på skolan jag kan prata med om någon har varit elak mot en elev (88)	Jag känner mig trygg i skolan (78)	Jag känner mig trygg i skolan (75)
	Lägst	Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna (67)	Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna (57)	Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna (44)
Inflytande	Högst	På utvecklingssamtalet går det bra att prata om hur jag utvecklas och lär mig (90)	På utvecklingssamtalen pratar vi om vad jag gör bra och vad jag behöver förbättra (90)	Utvecklingssamtalen genomförs på ett sätt som jag förstår (77)/ På utvecklingssamtalen pratar vi om vad jag gör bra och vad jag behöver förbättra (77)
	Lägst	Utvecklingssamtalen genomförs på ett sätt som jag förstår (86)	Jag är nöjd med det inflytande som jag har över mitt skolarbete (73)	Jag är nöjd med det inflytande som jag har över mitt skolarbete (47)

Av tabellen framgår det tydligt att resultaten sjunker i de högre årskurserna, framförallt årskurs 8. Mönstret avseende vilka frågor som får högst respektive lägst andel instämmande är relativt likartat mellan årskurserna. Årskurs 2 har dock ett formulär med färre antal frågor så resultaten är inte helt jämförbara mellan årskurserna.

Trygghet, trivsel och studiero

I diagrammet nedan redovisas resultatet från fyra påståenden som mäter trygghet, trivsel och studiero. I samtliga påståenden instämmer de yngre eleverna i högre utsträckning än de äldre. Skillnaden mellan yngre och äldre elevers svar är större i de påståenden som handlar om stämning och studiero jämfört med de som handlar om trygghet och trivsel.

Diagram 1: Trygghet, trivsel och studiero. Andel elever i procent som instämmer.

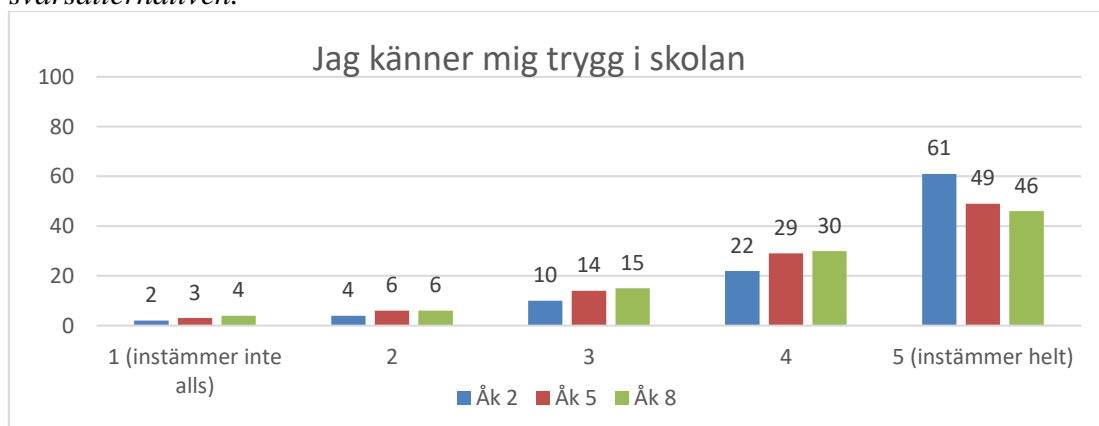
För att studera upplevelsen av trygghet och studiero lite närmare är det intressant att göra jämförelser över tid och att granska hur eleverna har svarat på den femgradiga skalan, där alltså endast skalsteg 4 och 5 räknas som positiva. Fördelningen av svar på skalsteg 1-3 ger en kompletterande bild till resultaten över andelen som faktiskt är missnöjda, skalsteg 1-2, eller andelen som väljer mittenalternativet, skalsteg 3, ett mer ”neutralt” resultat.

Trygghet

Tabell 16. Elevernas inställning till påståendet *Jag känner mig trygg i skolan* (Vårdnadshavare: *Mitt barn känner sig tryggt i skolan*) Jämförelse över tid 2012 - 2019. Andel positiva svar.

Jag känner mig trygg i skolan (andel positiva svar)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
åk 2	90	90	89	89	88	87	84	84
åk 5	88	88	86	85	86	84	78	78
åk 8	83	87	82	82	82	84	78	75
Vårdnadshavare med barn i F-klass	85	85	83	84	85	86	X	84

Diagram 2: Elevernas inställning till påståendet *Jag känner mig trygg i skolan* (Vårdnadshavare: *Mitt barn känner sig tryggt i skolan*). Fördelat över de olika svarsalternativen.

Sett över tid enligt tabell 16 ovan visar resultaten gällande trygghet, genom påståendet *Jag känner mig trygg i skolan*, att andelen positiva har minskat något de senaste två åren i årskurserna 2, 5 och 8. I jämförelse med föregående år är det små förändringar och endast lägre

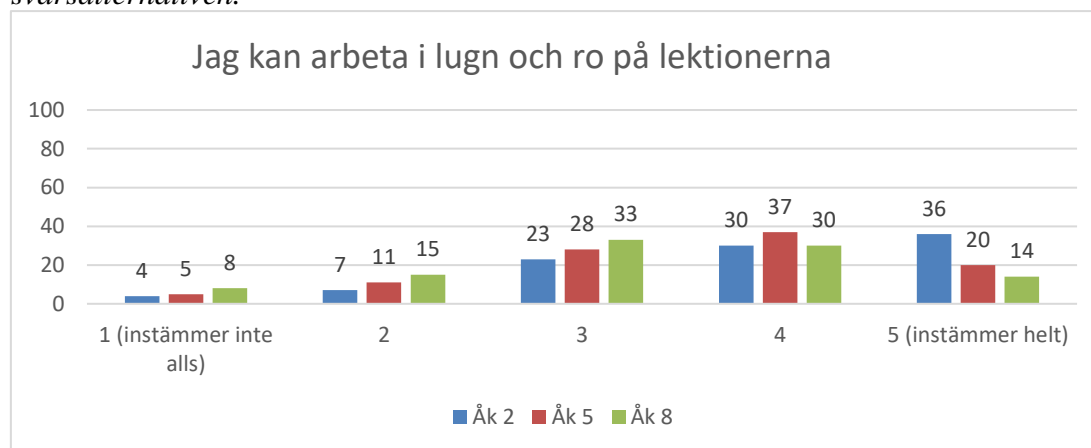
resultat i årskurs 8. Studerar man hur eleverna har svarat på de olika skalstegen märks en tydlig övertikt på skalstegen 3-5. I jämförelse mellan årskurserna är det framför allt en större skillnad när det gäller skalsteg nummer 5, ”instämmer helt”.

Lugn och ro

Tabell 17. Elevernas inställning till påståendet Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna. (Vårdnadshavare: Mitt barn kan arbeta i lugn och ro på lektionerna). Jämförelse över tid 2012 - 2019. Andel positiva svar.

Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna, enligt eleverna (andel positiva svar)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
åk 2	64	65	62	66	74	72	66	67
åk 5	63	63	57	59	64	65	54	57
åk 8	45	52	46	48	53	55	46	44
Vårdnadshavare med barn i F-klass	70	64	62	65	65	70	X	66

Diagram 3: Elevernas inställning till påståendet Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna. (Vårdnadshavare: Mitt barn kan arbeta i lugn och ro på lektionerna). Fördelat över svarsalternativen.

Vid jämförelse av resultaten över tid gällande lugn och ro, genom påståendet: *Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna*, framgår det av tabell 17 ovan att andelen positiva har varierat relativt mycket över tid. I jämförelse med föregående år är resultatet ungefär motsvarande i årskurs 2, har ökat i årskurs 5 och minskat i årskurs 8. När det gäller andelen som svarat alternativ 3-5 på stegskalan kan sägas att även om målet är att ha samtliga elever på denna del av skalan är det inte ett alarmerande resultat. Det låga resultatet i årskurs 8 kan nyanseras något genom de olika svarsalternativen där andelen som ”instämmer helt” är relativt få medan andelen som svarat enligt skalsteg 3-4 utgör majoriteten med 63 procent.

Elever som inte instämmer i påståendet ”Jag kan arbeta i lugn och ro” uppger att den vanligaste orsaken till detta är att de störs av andra elever i sin klass. Elever i årskurs 8 svarade i högre utsträckning (42 procent) att deras lärare inte säger till dem som stör jämfört med elever i årskurs 2 (10 procent).

Noterbart är att många elever i samtliga årskurser av de som inte instämmer i påstående om lugn och ro uppger att de har svårt att koncentrera sig även när det är lugnt i klassrummet (mellan 30 och 35 procent i de olika årskurserna).

Kränkningar och trakasserier

Ett negativt resultat i årets undersökning är att andelen elever i årskurs 2 som svarar ”nej” på frågan om man blivit illa behandlad (kränkt/trakasserad) på sin skola minskat från 62 procent år 2017 och 2018 till 56 procent år 2019, medan andelen som svarar ”ja” har ökat från 27 procent till 29 procent¹³. Andelen ”vet inte/vill inte svara” har ökat från 11 procent till 15 procent. Sannolikt består även denna senare kategori delvis av elever som egentligen skulle vilja svara ja men av olika skäl avstår.

Även andelen av de som svarar att de behandlats illa som uppger att trakasserierna sker *ofta* (fler gånger i veckan) har ökat, från 20 procent år 2018 till 24 procent 2019. Det betyder att cirka 1 av 14 elever i årskurs 2 i årets undersökning svarar att man blir *illt behandlad i skolan flera gånger i veckan*, jämfört med drygt 1 av 18 elever i förra årets undersökning.

Det är i första hand från andra elever i den egna klassen som de utsatta eleverna i årskurs 2 upplever kränkningar och trakasserier (65 procent). I andra hand handlar det om andra elever på skolan (51 procent). 2 procent upplever att man blivit illa behandlad av sin lärare, och 4 procent av annan vuxen på skolan. Andelen elever i årskurs 5 som upplever att man blivit illa behandlad i skolan är 23 procent, en ökning med 1 procentenhet från förra året. I årskurs 8 ses dock en glädjande minskning från 20 procent 2018 till 18 procent i år. I årskurs 8 ses även ett mönster de senaste tre åren där andelen som säger att elever i egna klassen ligger bakom kränkningarna har minskat, medan andelen som säger att det handlar om andra elever på skolan ökat i ungefär motsvarande grad.

Jämförelse mellan pojkar och flickor

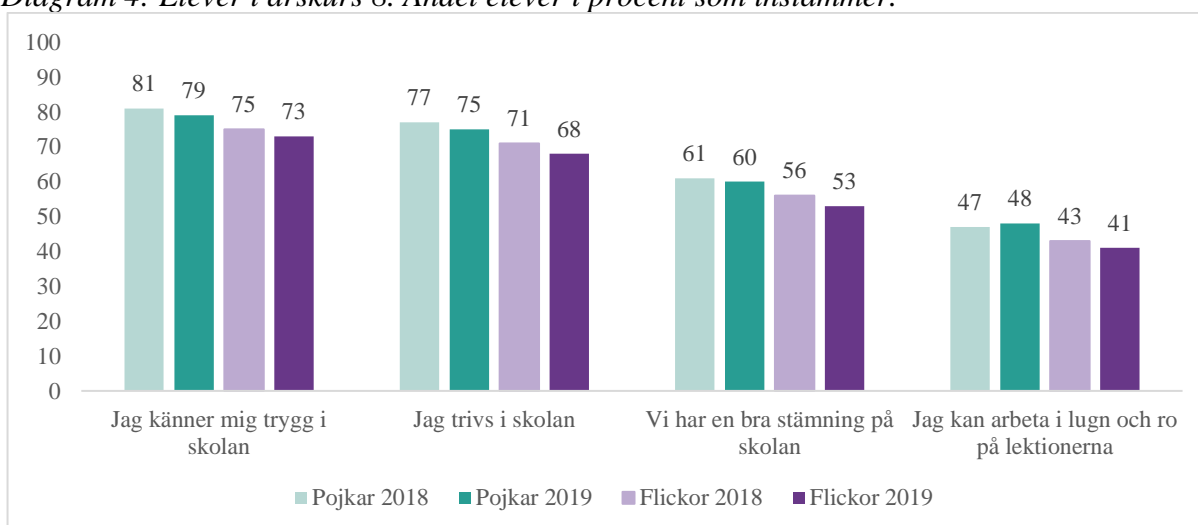
Det finns vissa skillnader i hur hög utsträckning pojkar och flickor stämmer in i påståendena om trygghet, trivsel och studiero. Störst skillnad mellan pojkars och flickors svar finns bland eleverna i årskurs 8 och minst skillnad finns bland eleverna i årskurs 2.

I årskurs 8 svarade pojkarna i högre utsträckning än flickorna att de instämmer i samtliga påståenden om trygghet, trivsel och studiero. Så svarade de även i undersökningen 2018. Både för pojkar och flickor sjunker andelen elever som instämmer i de flesta av påståendena om trygghet, trivsel och studiero mellan 2018 och 2019.

Flickor i årskurs 8 är också mindre nöjda än pojkarna med lärarnas undervisning (46 procent jämfört med 54 procent bland pojkarna) samt möjligheten att få hjälp från läraren vid behov (56 procent jämfört med 62 procent bland pojkarna). De upplever även i lägre grad än pojkarna att de vet vad de behöver kunna för att nå kunskapskraven i alla olika ämnen (40 procent jämfört med 46 procent bland pojkarna).

¹³ Frågan i sin helhet lyder: ”Upplever du att du har blivit illa behandlad (kränkt/trakasserad) på din skola? Med det menas att du har blivit kallad elaka saker, retad, utfryst, hotad, knuffad, slagen eller illa behandlad på annat sätt. (Tänk på hela höstterminen fram till nu)”.

Diagram 4: Elever i årskurs 8. Andel elever i procent som instämmer.

I årskurs 2 svarade pojkar och flickor i lika hög utsträckning att de är trygga i skolan och att de trivs. Flickorna svarade i något högre utsträckning än pojkarna att skolan har bra stämning och att de kan arbeta i lugn och ro på lektionerna.

I 2019 års undersökning svarade pojkarna i årskurs 5 i högre utsträckning än flickorna att de känner sig trygga i skolan och att de trivs. Det mönstret fanns även 2018. I årskurs 5 svarade flickor och pojkar i lika hög utsträckning att skolan har bra stämning och att de kan arbeta i lugn och ro på lektionerna.

Inflytande

Resultaten enligt skol-/elevundersökningen visar att andelen elever som uppger att de vet vad de ska kunna för att nå målen/kunskapskraven minskar något i de årskurser som besvarat enkäten. Som tidigare nämnts är flickorna i årskurs 8 i mindre grad nöjda än pojkarna, där endast 40 procent av flickorna instämmer i påståendet.

Förvaltningen har sedan flera år haft fokus på formativ bedömning och skolorna arbetar med detta på olika sätt. Förvaltningen håller för närvarande på att ta fram olika verktyg som skolorna ska kunna använda i formativt syfte för att ta reda på hur eleverna upplever undervisningen som ett underlag för att kunna utveckla skolans undervisningskvalitet. Verktygen kopplas till de förväntade resultaten för både detta nämndmål och det nämndmål som handlar om att eleverna ska utvecklas och nå målen.

Skolverket har sett behov av att revidera kursplaner och kunskapskrav bland annat i syfte att tydliggöra kunskapskraven för att de ska bli lättare att förstå och kunna tolkas av pedagoger och elever. Detta arbete planeras bli klart under året för att kunna träda i kraft inför höstterminen 2020, förutsatt att regeringen fattar beslut.

Resultat från grundsärskolans skol-/elevundersökning

Den årliga skol-/elevundersökningen för grundsärskolan genomfördes för elever i årskurs 7-9 där skolorna själva har avgjort i vilken utsträckning eleverna har kunnat besvara enkäten. För årskurs 1-6 har vårdnadshavare besvarat enkäten. Förra året besvarade vårdnadshavare med barn i årskurs 1-3 enkäten och elever besvarade enkäten i årskurs 4-9. År 2017 besvarade

samtliga årskurser i grundsärskolan enkäten i skolan. Med anledning av detta är resultaten inte helt jämförbara mellan åren och därför görs ingen sådan redovisning här.

Av eleverna uppger 82 procent att de är nöjda med sin skola, 78 procent upplever att de trivs i skolan och 78 procent kan rekommendera sin skola till en kompis. Vidare upplever 86 procent att de får hjälp av sina lärare när de behöver det. För att jämföra med grundskolans resultat är resultaten för årskurs 8 mest jämförbara och samtliga nämnda resultat för grundsärskolan är avsevärt högre än i grundskolan.

Av vårdnadshavarna till elever i grundsärskolan i årskurs 1-6 uppger 78 procent att de är nöjda med sitt barns skola, 84 procent upplever att deras barn trivs i skolan och 79 procent kan rekommendera sitt barns skola. Av vårdnadshavarna anger 82 procent att deras barn får hjälp av sina lärare när de behöver det. För att jämföra med grundskolans resultat är resultaten för vårdnadshavare i årskurs 2 och elevernas nöjdhet i årskurs 5 mest jämförbara. Resultaten skiljer sig inte så mycket åt mellan skolformerna för de vårdnadshavare som har svarat på dessa frågor medan vårdnadshavare med barn i grundsärskolan är mer nöjda än eleverna i årskurs 5 i grundskolan.

Förvaltningen har följt upp grundsärskolans resultat på motsvarande sätt som för grundskolan I tabellen nedan redovisas elevernas uppfattningar om trygghet, lugn och ro samt inflytande. Vid jämförelse med resultaten för grundskolan i årskurs 8 uppger en större andel elever i grundsärskolan att de är nöjda. Elevresultaten för frågorna visar att pojkarna i grundsärskolan upplever sig mer nöjda än flickorna. Av de elever som upplever att de inte kan arbeta i lugn och ro på lektionerna anger cirka 80 procent att de störs av andra elever i sin klass.

Tabell 18: Elever i grundsärskolan, årskurs 7-9. Andel elever i procent som instämmer.

	Alla elever	Pojkar	Flickor
Jag känner mig trygg i skolan	77	80	73
Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna	75	80	69
Jag vet vad jag behöver kunna för att nå målen/ kunskapskraven i alla olika ämnen	61	65	56

I tabell 19 nedan redovisas vårdnadshavares uppfattningar kring trygghet, lugn och ro samt inflytande gällande deras barn i årskurs 1-6 i grundsärskolan. Vid jämförelse med resultaten för grundskolans vårdnadshavare med barn i årskurs 2 anger vårdnadshavare med barn i grundsärskolan att de är mer nöjda och likaså upplever sig vårdnadshavarna med barn i grundsärskolan mer nöjda än elever i årskurs 5 i grundskolan. När det gäller andelen som är nöjda med det inflytande deras barn har över fritidshemmets aktiviteter är vårdnadshavare i grundskolan, med barn i årskurs 2, något mer nöjda än vårdnadshavare till barn i grundsärskolan. Av vårdnadshavarna med barn i grundsärskolan anger något fler som har pojkar att deras barn känner sig trygga i skolan i jämförelse med de som har flickor. Däremot upplever vårdnadshavare i mindre utsträckning att deras pojkar kan arbeta i lugn och ro på lektionerna i jämförelse med vårdnadshavare som har flickor.

Tabell 19: Vårdnadshavare till barn i årskurs 1-6 i grundsärskolan. Andel vårdnadshavare i procent som instämmer.

	Vårdnadshavare	Vårdnadshavare till pojkar	Vårdnadshavare till flickor
Mitt barn känner sig tryggt i skolan	85	86	83
Mitt barn kan arbeta i lugn och ro på lektionerna	68	66	72
Jag vet vad mitt barn behöver kunna för att nå målen/kunskapskraven i de olika ämnena	Frågan ställs inte		
Jag är nöjd med det inflytande mitt barn har över fritidshemmets aktiviteter	67	68	67

Sammanfattningsvis kan sägas att elever och vårdnadshavare i grundsärskolan överlag är positivt inställda till påståenden när det gäller trivsel och trygghet. Precis som i grundskolan är resultaten lägre när det gäller att kunna arbeta i lugn och ro och inflytande. Dock uppvisar resultaten för grundsärskolan i nästan samtliga fall högre resultat än i grundskolan, även om siffrorna inte är helt jämförbara.

Förvaltningens åtgärder

Förvaltningens arbete på övergripande nivå har handlat om att stötta och ge förutsättningar för skolorna i arbetet kring trygghet och studiero. Här kan nämnas framtagande av stöddokument, utvecklad systematik i arbetet med uppföljning och stöd kring arbetet med kränkande behandling samt kompetensutvecklingsinsatser när det gäller normkritik och våldspreventivt arbete. Förvaltningens systematiska arbete kring kränkande behandling beskrivs nedan. En stor vikt läggs även vid uppföljningar och dialog om skolornas resultat och arbete inom detta område, inte minst vid de årliga resultatdialogerna.

Kränkande behandling

De kommunala grundskolorna har under första halvåret 2019 skickat in totalt 4 482 anmälningar om kränkande behandling till huvudmannen. Förvaltningen arbetar med ett systemstöd för att underlätta hanteringen. Årets antal kan jämföras med samma tid 2018, då det kom in 2 459 anmälningar. Tendensen sedan implementeringen av den nya rutinen våren 2017 är att antalet anmälningar stigit kontinuerligt. Andelen anmälningar som förvaltningen följer upp (upprepade kränkningar, kränkningar från personal och kränkningar av sexuell karaktär) har stadigt legat på cirka 20 procent. Antalet anmälningar som gäller kränkningar av sexuell karaktär uppgick till 176 under våren. Det innebär att anmälningar gällande kränkningar av sexuell karaktär berör cirka 0,2 promille av eleverna eller i genomsnitt 1,25 händelse per skola, sett till antalet kränkningar i förhållande till antalet skolor.

Som ett led i det systematiska kvalitetsarbetet har under våren kontinuerlig återkoppling och uppföljning av anmälningar och utredning av kränkande behandling genomförts. Vidare har förvaltningen granskat grundskolornas planer mot kränkande behandling och har gett såväl generell som individuell återkoppling. Under hösten 2019 är två informationstillfällen om kränkande behandling planerade för personal vid de kommunala grundskolorna.

Kvalitetsarbetets genomförande och arbetsformer

För ökad måluppfyllelse och för att skapa mer likvärdiga skolor har en fortsatt övergripande prioritering varit att det systematiska kvalitetsarbetet ska utvecklas både på skol- och förvaltningsnivå. Det systematiska kvalitetsarbetet med planering, genomförande, uppföljning

och analys utgör kärnan i allt förbättringsarbete. Ett arbetssätt grundat i vetenskap och beprövad erfarenhet med reflektion och analys ska prägla arbetet på samtliga nivåer.

Resultatdialoger

Resultatdialogerna är en väsentlig del i det systematiska kvalitetsarbetet och genomförs varje år mellan grundskolechef och skolledning. Under året har ett innovativt arbete bedrivits med att utveckla processen, innehållet och underlagen till dialogerna. Matrisen för att följa upp skolornas systematiska kvalitetsarbete, den så kallade SKA-matrisen, har justerats i förhållande till föregående år. Bland annat har den digitaliserats och bedömningen utifrån matrisen har diskuterats för ökad likvärdighet. Underlagen, till exempel skolbladen, har ett större fokus på skolors resultatutveckling över tid och treårscyklar används när så är möjligt. Förändringar av processen har också medfört ett mer gediget arbete kring att förbereda och genomföra resultatanalyser på aggregerad nivå efter att alla resultatdialoger är genomförda. Detta har resulterat i en mer samlad bild av var skolorna befinner sig i utvecklingen. Bland annat visade uppföljningen att skolornas systematiska kvalitetsarbete har utvecklats men att det är en fortsatt prioritering för att nå ökad måluppfyllelse. Till exempel lyfts vikten av en systematisk och kontinuerlig uppföljning av elevernas resultat och att ha en flexibel organisation gällande resursfördelning. Andra slutsatser är vikten av ett gott ledarskap och att skapa kontinuitet i personalgruppen. Elevhälsoarbetet har följts upp vid resultatdialogerna och bedömningen är att det behöver fortsätta utvecklas med fokus på det hälsofrämjande och förebyggande perspektivet. Bemanningen av respektive profession per skola följs också årligen upp för att säkerställa elevernas tillgång till de kompetenser de har rätt till. Vidare har dialogerna resulterat i slutsatsen att digitaliseringsarbetet fortsatt är prioriterat.

Förvaltningen har beslutat att prioritera utveckling av det systematiska kvalitetsarbetet gällande grundsärskolan på huvudmannanivå med anledning ett föreläggande från Skolinspektionen. Under hösten har det systematiska kvalitetsarbetet stärkts gällande grundsärskolan och bland annat har förvaltningen haft ett särskilt fokus på grundsärskolans utveckling vid höstens resultatdialoger. Alla grundskolechefer har använt en särskild dagordning vid resultatdialogerna gällande grundsärskolan med frågor inriktade på det systematiska kvalitetsarbetet och kunskapsresultaten. I vissa grundskoleområden har separata resultatdialoger gällande grundsärskolan genomförts och i vissa fall har dialogerna skett i grupp med skolor som har grundsärskoleklasser för att främja det kollegiala lärandet skolor emellan.

Ett viktigt underlag för resultatdialoger är resultatet av olika uppföljningar och utvärderingar. Det system som kallas för signalsystemet är ett system för att koordinera uppföljningar och utvärderingar av alla skolor och för att ge underlag för stöd utifrån identifierade behov. En arbetsgrupp har under året gjort en kartläggning av befintlig data/statistik som finns inom förvaltningens olika avdelningar. Utifrån denna kartläggning har en prioritering gjorts av vilka underlag som ska användas vid dialogerna. Mycket av det som används vid dialogerna idag är prioriterat att använda även fortsättningsvis men det har även tillkommit förslag på underlag att använda både generellt och vid behov.

Verksamhetsplan, tertialrapport 2 och verksamhetsberättelse

Som ett led i att utveckla det övergripande systematiska kvalitetsarbetet har förvaltningen fortsatt arbeta för att skapa delaktighet i planeringen och att tydliggöra uppdraget för skolorna. I anvisningar inför skrivande av skolans tertialrapport 2 har förvaltningen uppmanat skolorna

att särskilt belysa grundsärskolans resultatutveckling, framgångsfaktorer och utmaningar samt att i kommande verksamhetsplan formulera specifika mål och arbetssätt för grundsärskolan. Rektorerne har på olika sätt fått återkoppling på sina verksamhetsplaner och på tertialrapporter vid resultatdialogerna under hösten. Fokus är på det systematiska kvalitetsarbetet med kopplingen mellan mål, förväntat resultat, arbetssätt, resursanvändning, uppföljningar och analyser. Grundskoleavdelningen centralt har utvecklat avdelningens verksamhetsplan och dess uppföljning genom ett upplägg som medför mer kvalitativa uppföljningar och större delaktighet bland medarbetarna.

Stadens kvalitetsutmärkelse

Förutom ovan nämnda återkopplingar på planer och uppföljningsdokument för att utveckla skolors kvalitetsarbete sker även ett kollegialt erfarenhetsutbyte genom olika strukturerade samarbeten och upplägg i rektorsgrupperna. Ett annat sätt att utveckla och uppmärksamma det systematiska kvalitetsarbetet på skolnivå är att delta i stadens årliga kvalitetsutmärkelse. I år har fyra av fem nomineringar till kvalitetsutmärkelsen i kategorin skola utgjorts av kommunala grundskolor varav en vann kvalitetsutmärkelsen.

Utvecklingsområden

Kunskapsuppdraget ska stå i fokus i stadens skolor och en utmaning är att öka likvärdigheten mellan skolorna. Ambitionen är att hålla i arbetet med några prioriterade insatser och att fokusera på dem för att skapa en långsiktig och hållbar utveckling. För att ytterligare stärka elevernas kunskapsutveckling fortsätter förvaltningen att för grundskolans del fokusera på de prioriterade områdena systematiskt kvalitetsarbete, elevhälsa, mottagande och undervisning av nyanlända och flerspråkiga elever, kvaliteten i fritidshemmet samt digitalisering som ett verktyg för att utveckla lärandet. Denna strategi anser förvaltningen kommer att gynna alla elever, i synnerhet elever i socioekonomiskt svaga områden.

Bilaga 1, Resultat för stadens grundskolor år 2019 i jämförelse med 2018 och 2017.

I tabellen ingår endast skolor som hade fler än 20 elever i årskurs 9. Siffrorna är avrundade till närmaste heltal.

Skola	Genomsnittligt meritvärde (17 ämnen)			Andel behöriga nationellt program (%)*			Andel godkända i alla ämnen (%)		
	2019	2018	2017	2019	2018	2017	2019	2018	2017
Stadens genomsnitt	250	246	242	87	87	85	81	79	78
Abrahamsbergsskolan	274	277	285	100	99	99	94	97	97
Adolf Fredriks Musikklasser	290	301	287	96	99	95	95	99	95
Akalla grundskola F-9	191	220	232	66	83	82	57	69	76
Alviksskolan	253	250	237	86	92	81	81	91	79
Aspuddens Skola	235	229	247	87	87	95	79	79	88
Bagarmossens Skola	245	235	218	86	81	81	76	73	71
Björkhagens Skola	272	243	238	97	89	88	91	78	85
Blommensbergsskolan	257	246	249	93	88	86	77	85	81
Bredängsskolan	224	216	204	83	80	80	79	62	69
Bäckahagens Skola	217	239	202	67	80	67	59	72	61
Enbacksskolan	257	244	232	85	91	85	78	66	83
Engelbrectsskolan	275	263	257	96	94	90	88	89	85
Enskede skola	262	254	263	97	94	96	88	86	93
Eriksdalsskolan	239	228	225	85	86	77	78	78	72
Farsta grundskola	199	210	199	59	73	67	37	58	51
Fruängens skola	213	198	212	75	63	79	72	59	69
Grimtaskolan	208	216	215	76	81	78	64	71	69
Gubbängsskolan	196	194	220	65	65	83	60	51	72
Gärdesskolan	260	251	267	92	88	93	84	81	89
Hagsätraskolan	206	210	198	75	76	57	67	65	47
Hammarbyskolan södra	213	205		69	77		61	58	
Hjulsta grundskola	147	166	127	56	59	38	37	29	21
Husbygårdsskolan F-9	201	181	169	55	63	57	45	45	43
Hässelby Villastads Skola	259	260	244	92	91	91	84	88	86
Hässelbygårdsskolan	226	207	210	63	67	69	59	52	54
Högalidsskolan	245	255	234	84	89	81	75	78	77
Högländsskolan	290	300	296	92	89	86	92	87	86
Hökarängsskolan	205	218	228	77	79	86	77	65	70
Johan Skytteskolan	264	264	264	98	96	94	92	86	90
Katarina Norra Skola	268	250	251	99	95	93	94	88	87
Kista grundskola	207	216	183	66	86	67	43	61	50
Kungsholmens grundskola	250	251	255	89	92	89	82	85	89
Lillholmsskolan	221	214	209	72	82	77	64	67	67
Mariaskolan	248	255	249	93	92	89	85	89	87
Matteusskolan	269	268	261	92	96	89	89	92	82
Mälarhöjdens Skola	270	263	269	96	96	94	94	94	92

Skola	Genomsnittligt meritvärde (17 ämnen)			Andel behöriga nationellt program (%)*			Andel godkända i alla ämnen (%)		
Nya Elementar	271	258	274	95	91	93	92	89	91
Rinkebyskolan	173	178	155	48	58	38	32	40	26
Rålambshovsskolan	262	256	257	93	92	94	91	90	85
Rödabergsskolan	275	252	271	93	79	83	82	75	80
Sjöstadsskolan	268	248	235	98	93	88	93	87	82
Sjöängsskolan	215	224	226	80	80	80	73	66	71
Skarpatorpsskolan	240	215	185	84	57	69	73	46	52
Skarpnäcks Skola	263	252	242	89	91	85	89	87	81
Slättgårdsskolan	248	253	201	84	91	76	77	68	71
Smedshagsskolan	233	192	183	76	61	60	54	33	34
Sofia Skola	260	258	248	93	85	91	87	83	83
Spånga grundskola	263	265	253	93	96	90	88	86	87
Sturebyskolan	261	257	259	89	93	88	86	87	83
Sundbyskolan	245	231	235	90	79	79	83	71	71
Sätmaskolan	229	222	224	85	78	86	66	74	71
Södermalmsskolan	267	254	241	92	92	86	89	81	80
Södra Ängby Skola	276	264	245	91	93	87	91	88	81
Trollbodaskolan	194	211	257	64	76	92	57	69	87
Vasa Real	269	272	266	95	97	95	91	94	91
Vinsta grundskola västra	241	242	243	86	84	84	78	78	70
Vällingbyskolan	259	204	235	90	66	82	82	61	79
Årstaskolan	246	226	206	88	81	82	83	73	71
Åsö Grundskola	253	254	233	92	94	83	84	88	77
Äppelviksskolan	289	293	284	97	96	94	95	95	92
Örbyskolan	182	244		66	81		62	79	

*Avser lägsta behörighet till gymnasiet (yrkesprogram)

Bilaga 2, Betygsresultat exklusive nyinvandrade elever och elever med okänd bakgrund** för stadens grundskolor år 2019 i jämförelse med 2018 och 2017.

I tabellen ingår endast skolor som hade fler än 20 elever i årskurs 9.

Skola	Genomsnittligt meritvärde (17 ämnen)			Andel behöriga nationellt program (%)*			Andel godkända i alla ämnen (%)		
	2019	2018	2017	2019	2018	2017	2019	2018	2017
Stadens genomsnitt	257	255	256	91	92	92	85	84	86
Abrahamsbergsskolan	275	279	285	100	100	~100	95	97	97
Adolf Fredriks Musikklasser	295	301	297	~100	~100	~100	97	99	100
Akalla grundskola F-9	198	226	237	69	86	87	61	69	80
Alviksskolan	262	261	268	92	~100	~100	87	97	94
Aspuddens Skola	243	236	254	93	92	100	84	84	92
Bagarmossens Skola	252	246	233	90	88	91	79	79	80
Björkhagens Skola	272	248	251	~100	100	94	91	81	91
Blommensbergsskolan	263	261	261	97	96	93	80	92	87
Bredängsskolan	227	222	215	83	82	~100	79	63	75
Bäckahagens Skola	238	253	208	77	88	70	71	81	64
Enbacksskolan	257	244	251	85	~100	~100	78	66	94
Engelbrektskolan	279	268	273	~100	~100	~100	91	93	92
Enskede skola	264	265	263	100	~100	96	89	93	93
Eriksdalsskolan	245	242	240	89	94	87	81	86	83
Farsta grundskola	199	225	233	58	83	~100	36	70	69
Fruängens skola	226	203	231	83	65	90	80	61	79
Grimstaskolan	213	229	235	82	~100	90	69	78	80
Gubbängsskolan	219	219	227	80	79	88	74	62	91
Gärdesskolan	268	257	271	96	91	95	88	85	53
Hagsätraskolan	214	219	208	85	82	63	74	69	24
Hammarbyskolan	223	215		76	83		67	65	
Hjulsta grundskola	162	179	140	67	67	50	46	35	58
Husbygårdsskolan F-9	215	198	201	60	81	78	49	56	90
Hässelby Villastads Skola	262	270	254	94	~100	95	86	94	90
Hässelbygårdsskolan	235	218	222	68	76	77	63	56	63
Högalidsskolan	249	265	260	86	~100	~100	77	84	92
Högländsskolan	298	307	296	~100	~100	~100	95	95	98
Hökarängsskolan	215	230	241	83	88	~100	69	73	79
Johan Skytteskolan	266	266	268	~100	97	96	93	87	92
Katarina Norra Skola	268	250	257	~100	~100	~100	94	88	89
Kista grundskola	214	233	212	72	94	89	48	65	61
Kungsholmens grundskola	253	259	269	92	95	~100	85	87	98
Lillholmsskolan	249	231	241	~100	91	92	83	76	76
Mariaskolan	248	258	271	93	~100	~100	85	92	95
Matteusskolan	273	269	267	~100	~100	92	92	94	87
Mälärhöjdens Skola	274	268	278	~100	~100	~100	96	97	97
Nya Elementar	275	267	281	97	95	96	93	93	95

Skola	Genomsnittligt meritvärde (17 ämnen)			Andel behöriga nationellt program (%)*			Andel godkända i alla ämnen (%)		
Rinkebyskolan	197	198	172	56	70	45	36	49	30
Rålambshovsskolan	267	268	269	97	~100	~100	94	95	89
Rödabergsskolan	282	278	282	100	~100	~100	89	92	94
Sjöstadsskolan	268	252	254	~ 100	95	~100	93	88	92
Sjöängsskolan	230	237	239	90	93	88	82	77	79
Skarpatorpsskolan	243	219	209	86	65	~100	74	52	65
Skarpnäcks Skola	262	252	269	89	91	~100	89	86	93
Slättgårdsskolan	248	255	236	~ 100	~100	~100	85	73	90
Smedshagsskolan	235	198	201	79	67	69	58	37	38
Sofia Skola	264	260	255	96	86	~100	89	84	88
Spånga grundskola	270	268	268	96	96	97	91	87	94
Sturebyskolan	270	267	273	94	~100	~100	91	92	90
Sundbyskolan	245	239	252	90	86	88	83	77	80
Sätraskolan	241	242	236	~ 100	~100	~100	73	84	79
Södermalmskolan	269	256	255	93	94	92	90	83	87
Södra Ängby Skola	276	269	258	91	95	92	90	91	86
Trollbodaskolan	218	229	264	74	84	~100	67	78	91
Vasa Real	271	280	273	97	100	~100	93	96	94
Vinsta grundskola västra	251	249	248	92	88	89	93	81	73
Vällingbyskolan	265	216	243	93	71	86	86	64	83
Årstaskolan	248	237	223	90	87	92	86	80	79
Åsö Grundskola	253	254	247	92	94	89	84	88	83
Äppelviksskolan	296	298	298	~ 100	~100	100	98	99	99
Örbyskolan	221	244		~ 100	81		81	79	

* Avser lägsta behörighet till gymnasiet (yrkesprogram).

**Nyinvandrade elever har kommit till Sverige de senaste fyra åren. De har inte bott i Sverige eller gått i svensk skola tidigare. Elever med okänd bakgrund saknar uppgift om personnummer, till exempel om de ännu inte blivit folkbokförda i Sverige.

~100 = Antalet EJ behöriga är mellan 1–4 elever.